

Opvs Theologicvm

In Tres Tomos Distribvtvm, In quo praecipua totius Theologiae capita accurate pertractantur ... Adiecto ad finem Tertij Tomi Indice rerum notabilium

Qui totam primam partem D. Thomæ, ac multa alia continet, quorum Indicem sequens pagina dabit

Mauro, Silvestro

Romae, 1687

Q. 208. Vtrum Angeli doleant de malis eorum, quos custodiunt? & vtrum inter Angelos possit esse pugna.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84111](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84111)

pos aliquando deserat hominem viatorem?

Respondet Sanctus Thomas art. 6. quæst. 113. quod diuina providentia nunquam totaliter hominem, aut aliam creaturam derelinquit. Nam omnia dum sunt, vniuersali providentiæ subduntur: Deus nihilominus dicitur aliquantulum hominem deserere, quatenus permittit illum incidere in aliquod malum poenæ, vel culpæ; sed custodia Angeli est quædam executio diuinæ providentiæ circa homines, ut idem Sanctus Thomas docuit artic. 2. huius quæst. 113. ergo existimandum est, quod Angeli custodes nunquam totaliter deserunt hominem viatorem, sed solum illum aliquantulum derelinquant, in quantum non impediunt, ne incidat in aliquam tribulationem, vel etiam in peccatum, iuxta ordinem diuinorum iudiciorum. In hoc sensu Ierem. 51. Angeli dixerunt. *Curauimus Babylonem, & non est sanata: derelinquamus eam*; ac Deus Isa. 5. dicit: *Auferam sepem eius, hoc est Angelorum custodiam*, ut dicit Glossa, & erit in conculcationem. In eodem sensu intelligendi sunt aliqui Patres, qui dicunt homines peccando Angelos profigere. Eodem pacto exponendi sunt Basiliius in Psalm. 33. Origen. Homil. 2. in Ieremiam ad illa verba: *Curauimus Babylonem, &c.* Hieronymus, & Glossa in illud Isa. 5. *Auferam sepem eius*, & Bernardus serm. 1. in S. Michael. & serm. 7. in Cant. Videri potest Ambrosius in Psalm. 37. ad illa verba: *Qui iuxta me erant, à longe steterunt*. Addit Sanctus Thomas in respon. ad 3. quod licet Angelus custos aliquando maneat in cælo, & sic relinquat hominem loco: siquidem ut dicit Damasc. lib. 2. de Fide, cap. 3. *Angeli dum sunt hic nobiscum, non sunt in cælo, non tamen derelinquit quoad effectum custodiæ, quia etiam cum est in cælo, cognoscit, quid circa hominem agatur, nec indiget mora temporis ad motum localem, sed statim potest adesse.*

QVAESTIO CCVIII.

Verum Angeli doleant de malis eorum, quos custodiunt? & verum inter Angelos possit esse pugna?

S. Tho. quæst. 113. artic. 7. 8.

1. **Q**Uæritur primò, vtrum Angeli beati doleant, vel possint dolere de malis eorum, quos custodiunt?

Respondet negatiuè Sanctus Thomas artic. 7. Probatur primò in argumento *sed contra*. Nam vbi est perfecta felicitas, non potest esse dolor, aut tristitia, ideoque Apocal. 21. dicitur: *Mors ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra*; sed Angeli fruuntur perfecta felicitate, & beatitudine consistente in visione Dei, qua perfecte possident summum bonum: ergo. Hanc

rationem, quam existimo præcipuam, explicari supra quæst. 190. num. 18. & sequent. vbi ostendi à beatis summum gaudium, excludere omnem dolorem, ac tristitiam formalem, ac proportionaliter summam tristitiam excludere à demonibus, & damnatis omnem delectationem formalem.

2. Probat secundò Sanctus Thomas. Ut enim docet Augustinus lib. 14. de Ciuitate, cap. 7. *Tristitia est de his, quæ nolentibus nobis, accidunt*, ac proinde dolor, & tristitia solum, sunt de his, quæ accidunt contra nostram voluntatem; sed voluntas Angelorum, & beatorum totaliter inhaeret ordini diuinæ iustitiæ, nihil autem accidit in mundo, quod per diuinam iustitiam non fiat, aut permittatur: ergo nihil accidit in mundo contra voluntatem Angelorum, ac beatorum, de quo proinde possint dolere, ac tristiari. Confirmat ex doctrina Aristotelis, qui lib. 3. Eth. cap. 1. docet voluntarium simpliciter esse id, quod aliquis vult in particulari, consideratis omnibus circumstantiis, quamuis consideratum in vniuersali, & abstrahendo à circumstantiis, illud nolit, ideoque quia naua, imminente periculo naufragij, consideratis circumstantiis vult proicere merces in mare, licet abstrahendo à circumstantiis, nolit illas proicere, proiecchio mercium est illi simpliciter voluntaria, licet sit inuoluntaria secundum quid; sed Angeli, & beati in circumstantiis talis ordinis diuinæ iustitiæ volunt illam impleri; ergo nihil accidit, quod sit simpliciter contra voluntatem particularem eorum, licet possit aliquid accidere contrarium voluntati vniuersali, qua præscindendo à circumstantiis, volunt saluari, ac non damnari eos, quos custodiunt.

3. Contra hanc rationem potest opponi. Nam ad tristitiam sufficit, ut accidat aliquid contra voluntatem vniuersalem, licet sit voluntum in particulari, & positum circumstantiis, ideoque naua, licet voluntate particulari velit proicere merces, tamen proiciens dolet, quia talem proiectionem non vult, præscindendo à circumstantiis; sed Angeli custodes, præscindendo ab hoc determinato ordine diuinæ iustitiæ, nolunt damnari homines suæ custodiæ commissos; ergo cum damnantur, dolent, & tristantur.

4. Propter hoc argumentum dicendum, Angelos, & beatos de nullo euentu dolere, ac tristiari, quia nihil potest illis accidere contrarium voluntati, qua ira inhaeret Deo summo bono, ut summe gaudeant de infinito bono Dei, ac de hoc, quod semper impletur ordo diuinæ iustitiæ, quod summum gaudium, excludit omnem tristitiam, ut explicauimus quæst. 190. num. 18. & sequentibus. Ex opposita ratione viatores possunt dolere etiam de his, quæ ita sunt illis voluntaria simpliciter, ut sint inuoluntaria secundum quid.

5. Quæritur secundo, in quo sensu Isa. 33. dicatur: *Angeli pacis amare flebant*.

Respon-

Respondet Sanctus Thomas in resp. ad 1. quod eo loco literaliter Angeli pacis vocantur nuncij missi ab Ezechia ad obtinendam pacem à Rege Assyriorum, qui fleuerunt propter verba, quæ Isa. 37. narratur protulisse Rapsaces. Secundo dicit allegoricè Angelos pacis vocari Apostolos, & Prædicatores, qui amarè flect propter peccata hominum. Tercio dicit, quod si anagogicè applicentur Angelis, intelligenda sunt metaphorice, ad significandum, quod Angeli volunt in vniuersali hominum salutem. Passiones enim humane Deo, & Angelis metaphorice in Scripturis tribui solent.

6. Quæritur tertio, in quo sensu Origenes homil. 11. in Num. ad illa verba cap. 13. *Quidquid offertur primitiarum, dicat: Trabuntur Angeli in iudicium, vtrum ex eorum negligentia, an hominum ignauia lapsi sint.*

Respondet Sanctus Thomas ad 4. quod Angeli ducuntur in iudicium pro peccatis hominum, non quasi rei, sed quasi testes ad conuincendos homines de eorum ignauia.

7. Quæritur quarto, vtrum inter beatos Angelos possit esse pugna, & discordia?

Respondet Sanctus Thomas hanc quæstionem ortam esse occasione verborum, quibus Danielis 10. dicitur ex persona Gabrielis, *Princeps Regni Persarum restitit mihi viginti, & uno diebus.* Quæritur, vtrum Princeps iste, qui restitit Gabrieli, fuerit Angelus bonus, vel malus? Hieronymus in Comm. Danielis explicans illa verba, insinuat fuisse Angelum malum, idque clarius docet in cap. 29. Ezechielis in principio, ac Hieronymum sequuntur Cassianus collat. 8. cap. 12. & sequentibus, Rupertus lib. 9. de Victoria Verbi, cap. 4. & sequentibus. Iuxta hanc expositionem cessat fundamentum dubitationis. At Dionysius cap. 9. de Cœlesti Hierarchia, Gregor. lib. 17. Moral. cap. 8. & Theodoretus in Daniele, ibique Lyranus, & alij magis communiter existimant Principem illum, qui Gabrieli restitit, fuisse Angelum bonum. Supposita hac sententia, oritur dubium propositum.

8. Dicendum cum S. Thoma, quod inter Angelos bonos non potest dari discordia voluntatum absolutè, & simpliciter. Ratio est, quia omnes Angeli boni volunt diuinam voluntatem impleri, ac proinde sunt absolutè concordēs, ideoque Iob. 25. de Deo dicitur: *Qui facit concordiam in sublimibus.* Potest tamen esse quadam contrarietas, & discordia petitionum, in quantum dum ignorant, quid Deus velit, possunt contraria petere. Angelus ergo, qui præsidebat Regno Persarum, petebat à Deo, vt populus Iudæorum remaneret in Regno Persarum propter vtilitatem spiritualem gentium, quæ in eo regno habitabant. At Angelus Gabriel petebat à Deo, vt exaudirentur preces Danielis postulantis liberationem populi Iudaici, & reditum in terram promissionis, propter spiritualem vtilitatem Iudæorum.

QVÆSTIO CCIX.

Vtrum homines impugnentur à demonibus, qui cum superantur, desinant impugnare: & vtrum tentare sit proprium Diaboli, à cuius tentationibus procedant omnia peccata?

S. Tho. quæst. 114. artic. 1. 2. 3. 5.

1. Quæritur primò, an demones suis tentationibus homines impugnent, & ad peccandum impellant?

Respondeo affirmatiuè. Conclusio est de fide. Constat enim ex Gen. 3. primos parentes à Diabolo inductos fuisse ad peccandum. Io. 13. dicitur: *Cum Diabolus misisset in cor Iudæ, vt traderet eum*, hoc est Christum. Ad Ephes. 6. *Non est nobis colluctatio aduersus carnem, & sanguinem, sed aduersus Principes, & Potestates &c.* 1. Petri 5. *Aduersarius vester Diabolus, tanquam leo rugiens circuit quærens, quem deuoret.* Idem docent communiter Patres. Ignatius Epist. 9. ad Smyrneneses loquens de Diabolo dicit: *Qui Adam Deo fecit auersari per feminam, Abel per Caim occidit, qui Iob oppugnavit, qui plebem Iudaicam concitauit aduersus Dominum, qui nunc vim, & efficaciam exerit in filios inobedientie.* Irenæus lib. 6. cap. 23. & 24. dicit. *Diabolus nunquam quietus est, nec gentes vult in tranquillo agere: tantum potest seducere, & traducere mentes hominum ad transgressionem mandatorum.* Chrysostom. Homil. 31. in Genesim. *Mala bestia est Diabolus, & multiplices machinationes fruit.* Damasc. lib. 2. de fide, cap. 4. loquens de demonibus, dicit: *nullum vitium, nullum impiorum affectuum genus est, quod ab illo excogitatum non sit.* Tertullianus in Apologetico cap. 22. dicit: *Operatio demonum est hominum euersio.*

2. Quæritur secundo, quare, & ex quo motiuo Diabolus demones tentet?

Respondeo Irenæum lib. 5. cap. 23. & 24. duas assignare rationes ex parte demonis. Prima est, quia inuidit homini, ideoque profectum, & salutem hominum impedire nititur. Secunda est, vt gloriam Regis sibi vindicet apud ignorantes. Vtramque rationem assignat Sanctus Thomas hoc art. 1. quæst. 114. dicens. *Impugnatio quidem ipsa ex demonum malicia procedit, qui propter inuidiam profectum hominum impedire nituntur, & propter superbiam diuine potestatis similitudinem sibi usurpant, deputando sibi ministros determinatos ad hominum impugnationem, sicut & Angeli Deo ministrant in determinatis officiis ad hominum salutem.* Hæc autem præcipuè conueniunt Lucifero, seu Diabolo demonum principi. Eisdem rationes, & præterea odium Dei afferunt alij Patres, quos citat Suarez lib. 8. de Angelis, cap. 18. num. 6.

3. Quæ-